

Bức Tường Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tránh Häo Tâm / änh: Phùng Khäi Tuän
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Bức Tường Than Khóc (Wailing Wall) hay còn đäc gäi là bức Tường Phía Tây (Western Wall) täa läc trong thành cä Jerusalem là đäa đäi mä Thánh tích rät quan träng

đäi väi ngäi Do Thái. Tường bäng đá träng häi ngäa, hän näa chiäu cao bức tường käc 17 täng đá phía đäi mät đäng có tuäi tä thäi Ngôi Đän Thä Nhäi đäc xây vào khoäng năm 19 Träc Công Nguyên (TCN) bäi vua Herod (tiäng Viät âm là Hêrôđê là ngäi xä Chúa Jesus).

Bức Tường Than Khóc cäa ngäi Do Thái ở Jerusalem

Nhäng täng đá còn läi trên tường đäc xây thêm vào thä kä thä 7 và sau đó.

Ngày nay Tường Than Khóc đäc xem nhä đän thä Do Thái Giáo lä thiên dành cho tät cä mäi ngäi täi cäu nguyän hay thăm viäng suät ngày đäm.

Sau khi viäng nhà thä Mä Chúa chúng tôi lên xe buýt cäa đoàn hành häng đä đän bức Tường Than Khóc näm cách Mä Chúa chä 600 mét vä häng Tây Nam trong khu väc Do Thái (Jewish Quarter) trong khi nhà thä Mä Chúa (Church of the Holy Sepulchre) näm bên khu väc Thiên Chúa Giáo (Christian Quarter). Xe buýt đoàn hành häng đäu vào bãi đäu xe và cä đoàn 18 ngäi chúng tôi cùng väi bà häng đän viên du läch đi vào quäng träng phía Tây cänh bức Tường Than Khóc.

Bức tường cũng bäng loäi đá träng màu ngäa cao nghäu nghäu phía bên kia tường mái vòm bäng vàng cäa ngôi đän Häi giáo Rock Mosque nhäu óng ánh trong näng chiäu Xuân.

Bức Tường Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tränh Häo Tâm / änh: Phùng Khäi Tuän
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Träc khi bäc vào quäng träng đäng đä o tän đä Do Thái Giáo và du khách, mäi ngäi phäi qua mät bän kiäm soát cäa quän đäi Israel đä xem coi cä bom, chät nä, vũ khí gä hay không?

Lính Israel mäc quän phäc ngäi ô mä m và rät trä, cä cä nä quän nhän cũng rät xinh đäp. Họ vui vä, väa làm nhiäm vä väa tä nhiên cäi giän väi nhau.

Täi đäy cä mät thùng đä nhäng chiäc mũ tròn bäng giäy cäa ngäi Do Thái Giáo thäng hay đäi khi cäu nguyän gäi là “kippah” cho nhäng ai không cä mũ thì läy đäi lên đäu träc khi täi Bäc Täng Linh Thiäng nhät cäa Do Thái Giáo. Do Thái Giáo bät buäc mäi ngäi đän bäc täng không đäc đä đäu trän, täc nhiên là phäi đäi mũ và đä dàng là mũ gä cũng đäc và đàn bà näu không cä mũ thì đäi khăn nên đän chúng tôi mäi ngäi đäu cä chiäc nón kät màu träng nên xem nhä đä đäu kiän, ai thích thì läy thêm chiäc “kippah” đä kä niäm.

Ngày xäa phä nä không đäc cäu nguyän ở Bäc Täng Than Khóc nhäng ngày nay phä nä đäc bäng quyän nhäng hä cä khu väc cäu nguyän riäng ở phía Nam.

Nhäng thäy giäng Rabbi cäu nguyän ở bäc täng.

Đän gän bäc täng cä rät đäng ngäi Do Thái đäng thành tâm cung kính cäu nguyän, cä ngäi đäng väi quyän kinh sách đä trên giá gä träc mät, cä ngäi ngäi trên nhäng chiäc ghänhäa màu träng tay cä mä sách kinh và nhäng thäy giäng Rabbi mäc đä Veste đän, đäi mũ đän räng vành hai tay ôm bäc täng läm räm cäu nguyän.

Läi cä nhäng ngäi lính trong quän phäc nhäng đä đäi “kippah” đäng quäy quän väi nhau täng nhäm häc kinh thánh hay gä đä.

Bức Tường Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tränh Häo Tâm / änh: Phùng Khäi Tuän
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Nhìn kä lên bức tường phía trên cao thấy có những bức tường trên đó, phía dưới thì phía trong khoäng häng các tường đá vuông góc với nhau nhät đäy nhäng mänh giäy träng ghi läi cäu xin và hai län mät năm đäc thu gom hät đäm chôn trong Núi Olives.

Lịch sử khu vực Núi Đền

Bức Tường Than Khóc là bức tường có công dụng chän đät (retaining wall) nằm ở phía Tây Núi Đền (Temple Mount).

Núi Đền đäc Do Thái Giáo tin là nơi Chúa Träi chän đä thành lập thế gian, thấy thế loài người là ông Adam đäc Chúa Träi nên bäng đät cũng thế ở đây.

Theo Thánh Kinh Hebrew Núi Đền cũng là nơi ông Abraham đäc Chúa Träi thä lòng trung thành bằng cách bỏ ông hy sinh con trai mình là Isaac đä tä lä. Ông vẫn läi chäng chút đän đä, đäm con trai Isaac lên núi đänh giät đä tä lä nhäng Chúa cho thiên thần xuống cän ngăn käp thäi và ông Abraham đã giät con dê tä lä thay cho con mình.

Núi Đền cũng là nơi vua Solomon (con của vua David) xây Ngôi Đền Thứ Nhät vào năm 957 TCN và bị quân Babylon tàn phá năm 586 TCN.

Ngôi Đền Thứ Nhä đäc xây năm 516 TCN và bị quân La Mã thiêu räi năm 70 SCN khi xâm chiếm Jerusalem. Dù bao năm phá hủy tàn khäp bên phía nam, người Do Thái vẫn giữ truyền thống là xây lại Ngôi Đền Thứ Ba là ngôi đền cuối cùng thế giới này nên mỗi khi có nguyän hä häng vẫn ở đây.

Vì tính chät linh thiêng nên người Do Thái không dám lên Núi Đền sợ quäy räy chän các đäng thần linh ngä trä là nơi Thượng Đế phán truyền trên các tiên nhân các giáo chủ cao cả của Do Thái giáo. Hiện vùng núi này còn chứa các khoäng Mäi Đäi u Rän (Ten Commandments) đang bị vùi lấp đâu đó dưới đäng tro tàn đä nát của đền thờ bị phá hủy.

Bức Tranh Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tránh Häo Tâm / änh: Phùng Khäi Tuän
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Trä bãi đäu xe xuäng Bäc Tränh Than Khäoc.

Vä phía ngäng i Häi Giäo, Núi Đän là thánh đäa linh thiêng thä 3 cäa hä, là näi giäo chä Muhammad kät thúc hành tränh đän Jerusalem và đä thăng thiên vä träi täi näi đäy.

Vä väy khi ngäng i Häi chiäm Jerusalem năm 637 SCN, vua Abd al-Malik ibn Marwan đä cho xây đän thä Rock Mosque täi Núi Đän väi väm mái bäng vàng và hoàn tät năm 692 nhä chúng ta thäy ngày nay và là mät trong nhäng đän Häi giäo xäa nhät trên thä giäi i chä sau đän Kaaba ở Thánh đäa Mecca thuäc näc Saudi Arabia là näi trong đäi ngäng i, tän đä Häi Giäo phäi hành häng đän đä mät län.

Cä hai Do Thái Giäo và Häi Giäo đäu xem Núi Đän là Thánh đäa linh thiêng nên näi đäy trä thành đäa đäi mä tôn giäo bä tranh chäp chä quyän nhiäu nhät.

Sau cuäc chiän 6 ngày năm 1967, Israel đä kiäm soát vùng Đông Jerusalem trong đä có Núi Đän khiän khäi Häi Giäo cäc läc phän đäi và Núi Đän Jerusalem là “đäi mä nóng” trong cuäc căng thäng giäa Israel và ngäng i Palestine.

Hän nay Israel giao quyän quän lý đän thä Rock Mosque cho mät häi đäng Häi Giäo là Muslim Waqf và đä ngäng i Häi không đä thäa có sä phá hoäi tän näc ngoài, Israel ban hành länh chä có ngäng i Häi giäo đäc đän cäu nguyän häc thăm viäng đän thä Rock Mosque mà thôi.

Vä lý do đä mäc dù mäi ngày ở Jerusalem đäu nhìn thäy väm mái vàng läp lánh cäa đän thä Häi huy hoàng nhäng đäan chúng täi không có thăm viäng cũng nhä không đät chân täi Núi Đän. Núi Đän đäc xây quanh bäng mät vòng täng thành hình chä nhät, nghĩa là thành nhä cäa đän thä näm trong thành län Jerusalem và Bäc Tränh Than Khäoc cäa Do Thái giäo là phän täng phía Tây bên ngoài cäa vòng täng thành Núi Đän này.

Bức Tường Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Trßnh Hßo Tâm / ßnh: Phùng Khßi Tußn
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Lịch sử bức Tường Than Khóc

Nhßng mßnh gßy ghi lßi cßu xin gßn trên bßc tßng.

Nßi qußng trßng chúng tßi đßng là Western Wall Plaza, tßng chißu cao cßa bßc tßng tßn nßng mßng là 105 ft. (32 m) vßi phßn lß thiên nhß lên khßi mßt đßt 62 ft. (19 m).

Bßc tßng cß tßt cß 45 tßng đß chßng lên nhau, 28 tßng ß trên mßt đßt, cßn lßi 17 tßng đßc cßn chßn đßi đßt.

Bßy tßng đßu tißn ngßi ta thßy là nguyßn thßy đßc xßy tß niên đßi vua Herod bßng đß vßi cß thß đßc lßy tß hßm đß ß hang đßng Zedekiah nßm đßi khu phß Hßi Gißo (Muslim Quarter) hay ß Ramat Shlomo nßm cßch 4 km vß hßng Tây Bßc thßnh cß Jerusalem.

Trung bßnh mßi tßng đß hßnh khßi chß nhßt to lßn nßng tß 2 đßn 8 tßn vß đßc đßc đßo tinh xßo gßc cßnh ngay ngßn. Bßn tßng đß kß tißp đßc thßm vßo đßi thßi vua Hßi Umayyads vßo thß kß thß 7. Mßi bßn tßng kß tißp đßc xßy đßi thßi Ottoman vß 3 tßng trßn cßng đßc xßy bßi ngßi Hßi Sunni khi hß cai qußn khu thßnh đßa trßc 1967.

Theo Thßnh Kinh Do Thßi Tanakh, ngßi đßn cßa vua Solomon đßc xßy trßn Núi Đßn vßo thß kß thß 10 TCN vß bß ngßi i Babylon tàn phá năm 586 TCN.

Ngôi Đßn Thß Hai đßc hoàn thßnh vßo năm 516 TCN vß khoßng năm 19 TCN vua Herod bßt

Bức Tranh Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tránh Háo Tâm / ánh: Phùng Khái Tuán
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Đáu cho má ráng các công trình ở Núi Đán nên phái bánh tráng dián tích xây đáng báng cách xây táng chán và đám đát đá láp báng trên Núi Đán. Công viác kéo dài đán 11 năm và nhá thái tiát Jerusalem lúc đá chá máa ban đám nên há xây đáng táng ban ngày.

Bức Tranh Phía Tây ngày nay chính là mát phán trong táng chán đát thái Harod. Ngôi đán Harod bá quân lính đá quác La Mã thiêu rái cùng lúc vái thành Jerusalem vào năm 70 SCN trong cuác chián tranh thá nhát giáa Do Thái và La Mã.

Vào nháng thá ká đáu SCN, quân La Mã cám ngái Do Thái cá trú trong thành Jerusalem, thánh thoáng chá cho há đác phép đán núi Olives hay Núi Đán đá cá hành viác thá pháng.

Khi Thiên Chúa Giáo trá thành quác giáo cáa La Mã đá i thái vua Constantine I, ngái Do Thái đác phép vào thành mái năm mát lán trong ngày thá 9 Tháng Av (theo lách riêng cáa ngái Do Thái) đá than khóc vá sá mát mát cáa Ngôi Đán tái Bức Tranh Than Khóc.

Theo ký sá hành háng đi tá Bordeaux cáa tác giá vô danh viát năm 333 SCN ghi lái ráng: “Ngái Do Thái đán viáng Táng Đá Moriah (Rock of Moriah, táng đá có mát lá tròn, cá Do Thái và Hái Giáo tin ráng là vát thá linh thiêng nhát, hián táng đá nám giáa đán thá Hái Giáo Dome of the Rock có mái báng vàng) mái năm và cáu nguyán, kêu than, xá rách y phác và rái lái ra đi.”

Đáng chán ăn tráa trong cá thành Jerusalem.

La Mã suy tàn đác thay thá báng đá quác Byzantine theo Chính Tháng Giáo, tiáp đán ngái Hái đánh tháng Byzantine vào năm 638, năm 1517 Ottoman chiám Jerusalem cho đán Đá Nhát Thá Chián.

Bức Tranh Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tránh Háo Tâm / ánh: Phùng Khái Tuán
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Trong thời kỳ Ottoman nhiều lần quân Thổ chinh phục Âu Châu tiến sang đánh chiếm.

Luôn bị nước khác xâm chiếm, người Do Thái không có cách nào làm cho đất nước của mình phải tha hàng lang bất chấp biến phận người, họ không được phép trở về đất của người nơi đất này do Solomon xây dựng, là một trong những đền thờ của họ được nhắc tới trong kinh thánh Cựu Ước, là cuốn kinh của Nam của Do Thái giáo là một đóa lâu đài nhốt trong cũi Thiên Chúa và Hồi Giáo.

Thế Chiến Thứ Hai chấm dứt, Ottoman bị trục xuất xóa tên trên bản đồ thế giới, người Do Thái trở về đất nước và đất Israel được Hội Quốc Liên giao cho người Anh quản trị những các nhóm Ả Rập kinh doanh nhau liên tục khi quân Anh kiểm soát không được phải rút lui, đó là cách hàng ngàn năm muôn thế kỷ người Do Thái đứng lên giành độc lập năm 1948. Cuộc chiến 6 ngày năm 1967 giữa Israel và các nước Ả Rập xung quanh, người Israel lý do truy kích quân Jordan, họ tiến sang Đông Jerusalem lúc đó do Jordan cai trị.

Khi Liên Hiệp Quốc ra lệnh ngừng bắn, quân đội nước nào yên vị trí thì... quân đội Israel đã “lấp bấp” đóng quân ở Đông Jerusalem rồi và toàn bộ thánh địa linh thiêng Jerusalem với biết bao nhiêu thánh tích như Mộ Chúa, Núi Đồi, **Bức Tranh Than Khóc**, Núi Olives, Vườn Gethsimani rồi trở về với người Israel.

Bánh xe lịch sự luôn xoay tròn, không một đóa quặng, quý hiếm nào tồn tại lâu dài, lúc thịnh lúc suy, cách hàng ngàn người Israel biết nắm lấy và họ đã thành công.

Nay đứng trước **Bức Tranh Than Khóc** của người Do Thái, thấy họ thành kính cầu nguyện, người tôi tớ ôm bức tranh đá, kẻ cầu nguyện hàng giờ, các thầy giảng Rabbi đứng nghiêm chỉnh gõ gõ cái đũa trong khi các quân nhân nam nữ mang súng vui đùa. Họ chiến thắng nhưng không quên trên chiến thắng, họ không tự kiêu và thành tích của mình mà vẫn đứng cầu xin cùng **Thần Ông Đồi**, biết đâu như đó mà **Thần Ông Đồi** ban ơn và đền đất cho họ?

Nếu không có **Thần Ông Đồi** thì niềm tin tôn giáo cũng là sự cảm nhận giúp họ chiến thắng, người người uổng dẫu cho vô thần vô phật (chết tận tận) mà cũng hốt bịp, đó cũng là niềm tin.

Bức Tượng Than Khóc ở Jerusalem

Tác Giả: Bài: Tránh Háo Tâm / ánh: Phùng Khái Tuán
Thứ Năm, 03 Tháng 6 Năm 2010 20:51

Há rát tin táng nên sau khi cáu nguyán nhiáu ngái gá mánh ván bác táng, ngát nhánh cá khá mác trên đá, cung kính gói lái làm lá bùa há máng. Ngái khác gái nháng lái cáu xin viát trên nháng mánh giáy tráng nhát vào nháng khe há trên bác táng.

Háng đián thoái Israeli Telephone Company cũng biát cách làm ăn báng cách má ra dách vá chuyán nháng đián thá (fax) cáu xin đán bác táng cho nháng ngái không đán đác thánh đáa.

Ngày 26 Tháng Ba, 2000 Đác Giáo Hoàng John Paul II đát lá thá cáa mình trên bác táng và báu đián Israel đã phát hành tem thá đánh đáu sá kián này.

Trong Tháng Báy, 2008 áng cá viên Táng Tháng Hoa Ká Barack Obama cũng đát lái cáu xin á đây và nhát báo Maariv in trên báo mình.

Nám 2009 Đác Giáo Hoàng Benedict XVI cũng ký thác lái cáu nguyán trên táng và các háng truyán thông cháp ánh nái dung và phá bián trên báo chí. Mái nám có hán 1 triáu mánh giáy cáu xin gán nái đây và đác thu nhát 6 tháng mát lán đám chôn trên Núi Olives là nái ngày xáa Chúa Jesus đã đán cáu nguyán và nghá qua đám.

Nháng di tích khác liên quan đán cuác đái Chúa Jesus quan tráng đái vái Thiên Chúa giáo nháng không quan tráng đái vái ngái Do Thái.

Do Thái giáo gán lián vái kinh thánh Do Thái, xem mình là dân tác đác Tháng Đá chán và há phái giá mái liên há giao ác vái Tháng Đá. Há tin ráng tá phá là ông Adam do Tháng Đá táo đáng, sau đó là Abraham, Moses, Noah, David và Solomon. Solomon đã xây đán thá đá hiáp thông cùng Tháng Đá, nay đán thá không còn náa, chá còn lái bác táng nguyên tháy á phía Tây là di tích duy nhát còn sót lái cáa tá phá nên há rát thành kính đán cáu nguyán, chiêm bái nái đây.